



۱۶ جوزا ۱۳۸۱

مکلفیت های دولت در اصلاح قوانین مطابق اسناد بین المللی حقوق بشر

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان

کابل

جولای ۲۰۱۵

تهیه کننده: حسین معین

مبنای حقوقی

قانون اساسی:

- «دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیه جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.» (ماده هفتم)
- «دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی براساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تامین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.» (ماده ششم)

- فصل دوم قانون اساسی اکثریت حقوق و آزادی های اساسی شهروندان را محترم شمرده و دولت را به حراست از آنها مکلف کرده است.
- منع تبعیض، حق زندگی، آزادی، کرامت انسانی، منع شکنجه، حق سیاسی (انتخاب شدن و انتخاب کردن)
- حق آزادی بیان، حق تشکیل جمعاعات، انجمن ها، حزب سیاسی، اجتماعات و تظاهرات
- محرمیت مراسلات، مصئونیت مسکن و ملکیت، آزادی گشت و گذار، حق تعلیم و تحصیل، حق کار، حق صحت، حق آزادی در ازدواج و تشکیل خانواده،
- حق دسترسی به عدالت (برائت ذمه، داشتن وکیل مدافع، قانونیت جرایم و مجازات و ...)

کنوانسیون وین در خصوص حقوق معاهدات

1. یک معاهده به صورت و تاریخی که در معاهده مقرر شده است و یا به طریقی که کشورهای مذاکره کننده توافق کرده باشند، لازم الاجرا میگردد.
2. در صورتیکه معاهده این امر را مقرر نکرده یا توافقی در این مورد نشده باشد، معاهده به محض آنکه تمام کشورهای مذاکره کننده رضایت خود به التزام در قبال آن را اعلام کنند، لازم الاجرا میگردد. (ماده ۲۴ کنوانسیون وین)

۱. هر معاهده لازم الاجرائی برای طرفهای آن تعهدآور است و باید توسط آنها با حسن نیت اجرا گردد. (ماده ۲۶ کنوانسیون وین)

• یک طرف معاهده نمیتواند به حقوق داخلی خود به عنوان توجیهی برای قصور خود در اجرای معاهده استناد نماید. (ماده ۲۷ کنوانسیون وین)

حق شرط

۱- یک کشور هنگام امضاء، تنفیذ، قبولی، تصویب یا الحاق به یک معاهده میتواند تعهد خود نسبت به آن معاهده را مشروط کند مگر در صورتیکه:

الف. معاهده حق شرط را ممنوع کرده باشد؛

ب. معاهده مقرر کرده باشد که حق شرط فقط در موارد خاص که شامل تعهد مورد بحث نیست، مجاز است؛ یا

ج. در غیر موارد مشمول بندهای «الف» و «ب»، وقتی که حق شرط با هدف و منظور معاهده مغایرت داشته باشد.

(ماده ۱۹ کنوانسیون وین)

- اساسا دولت ها در قبال معاهدات و کنوانسیون های بین المللی سه نوع مکلفیت دارند:

1. مکلفیت رعایت و اجرا

2. مکلفیت حمایت

3. مکلفیت توسعه و تحقق

- در صورت عدم اجرا، حمایت و توسعه از سوی یک دولت، آن دولت مسوول شناخته شده و بعضا پیامدهای حقوقی را به دنبال دارد.

کنوانسیون های که افغانستان به آن ملحق شده و یا تصویب کرده است

1. کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (۱۹۶۶)
2. کنوانسیون بین المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی (۱۹۶۶)
3. کنوانسیون بین المللی منع شکنجه (۱۹۴۸)
4. کنوانسیون بین المللی منع تبعیض نژادی (۱۹۶۵)
5. کنوانسیون بین المللی حقوق کودک (۱۹۸۹)
6. کنوانسیون بین المللی رفع هر نوع تبعیض علیه زنان (۱۹۷۹)
7. کنوانسیون بین المللی حمایت از اشخاص دارای معلولیت (۲۰۰۶)

- دولت افغانستان به استثنای کنوانسیون منع شکنجه، تمامی کنوانسیون ها را بدون حق شرط تصویب کرده و یا به آنها الحاق کرده است.
- دولت های عضو ملکف اند که مفاد این کنوانسیون ها را اجرا کنند و برای تحقق آن اقدامات لازم را رویدست بگیرند.
- دولت های عضو ملکف اند که از چگونگی رعایت و اجرای این کنوانسیون ها به سازمان ملل متحد (کمیته های مربوطه و یا شورای حقوق بشر) هر از گاهی گزارش بدهند.

کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی

- مکلفیت دولت در قبال این کنوانسیون بیشتر سلبی است یعنی نباید خود دولت ها ناقض این حقوق باشند.
- «دولت های طرف این میثاق متعهد می شوند که حقوق شناخته شده در این میثاق را درباره کلیه افراد مقیم در قلمرو و تابع حاکمیت شان بدون هیچ گونه تمایزی از قبیل نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر، اصل و منشاء ملی یا اجتماعی، ثروت، نسب یا سایر وضعیت ها، محترم شمرده و تضمین کنند.»

(ماده دوم کنوانسیون حقوق مدنی و سیاسی)

کنوانسیون بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

- مکلفیت دولت در قبال این کنوانسیون بیشتر ایجابی است و مستلزم منابع کافی می باشد. (وابسته به امکانات و بودجه)
- دولت ها در اجرا و تحقق مفاد این کنوانسیون باید سه اصل را در نظر بگیرند:

1. اقدام (واقعی، هدفمند و سنجیده)

2. تحقق رو به رشد (سیر صعودی)

3. عدم تبعیض

« ۱. هر کشور طرف این میثاق متعهد می گردد به سعی و اهتمام خود و از طریق همکاری و تعاون بین المللی بویژه در طرحهای اقتصادی و فنی، بااستفاده از حد اکثر منابع موجود خود به منظور تامین تدریجی اعمال کامل حقوق شناخته شده در این میثاق با کلیه وسایل مقتضی به خصوص **اقدامات قانون گذاری** اقدام نماید.

۲. کشورهای طرف این میثاق متعهد می شوند که اعمال حقوق مذکور در این میثاق را بدون هیچ نوع تبعیض از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده، سیاسی یا هرگونه عقیده دیگر، اصل و منشاء ملی یا اجتماعی، ثروت، نسب یا هر وضعیت دیگر تضمین نمایند.»

(ماده دوم کنوانسیون حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی)

مکلفیت تحقق و توسعه با قانونگذاری:

- برخی از کشورها به مجرد تصویب و یا الحاق به یک کنوانسیون بین المللی حقوق بشر، آن کنوانسیون جزو از حقوق داخلی شان می گردد.
- برخی از کشورها مفاد کنوانسیون ها را در قوانین داخلی خود شامل می سازند
- برخی از کنوانسیون مشخصا در این زمینه از دولت ها می خواهد که مفاد کنوانسیون را در قوانین داخلی شامل بسازد.

کنوانسیون رفع هر نوع تبعیض علیه زنان

«دولت های عضو در تمام زمینه ها بویژه در زمینه های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کلیه اقدامات لازم از جمله **وضع قوانین** را به منظور رشد و پیشرفت کامل زنان به عمل آورند تا اجرای حقوق بشر و بهره مندی از آنها از آزادی های اساسی بر مبنای مساوات با مردان تضمین گردد.» (ماده ۳)

پیشنهادات سازمان ملل متحد برای افغانستان

- طی یک دهه اخیر در نتیجه ارزیابی گزارش ها های ارسالی به نهادهای ناظر حقوق بشر سازمان ملل متحد به شمول
- ۴۰ سفارش از کمیته حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی (سال ۲۰۱۰)
- ۴۰ سفارش از کمیته حقوق طفل (سال ۲۰۱۱)
- ۲۶ سفارش از کمیته سیدا (سال ۲۰۱۳)
- ۱۱۷ سفارش و ۱۷۸ سفارش از شورای حقوق بشر در چارچوب مرور دوره یی جهانی UPR (دو مراتبه در سالهای ۲۰۰۹ و ۲۰۱۴)
- در مجموع ۴۰۱ سفارش دریافت شده است.

پیشنهادات در اصلاح قوانین

- از مجموع ۴۰۱ پیشنهاد، ۵۸ پیشنهاد آن به اصلاح قوانین و قانونگذاری اختصاص دارد.
- بازنگری همه قوانین و هماهنگ ساختن قوانین داخلی در مطابقت با کنوانسیون های بین المللی که افغانستان به آنها ملحق شده اند.
- در عرصه سن ازدواج دختران، قانون احوال شخیصه اهل تشیع، سقط جنین، قانون منع خشونت علیه زنان، محافظت و تقویت حقوق زنان، عدم تبعیض جنسیتی و نژادی، محو رسوم و عنعنات ناپسند، اساسنامه روم، کار اطفال و

برنامه عمل سفارشات میکانیزم های نظارتی حقوق بشر سازمان ملل متحد

پلان عمل سفارشات میکانیزم های نظارتی حقوق بشر		
میکانیزم	شماره سفارش	متن سفارش
اصلاح قوانین		
سفارشات دور دوم مرور دوره بی جهانی	۱۰۰	وضع قانون جامع جهت کمک به ادارات تنفیذ قانون و شناسایی قضایای ازدواج زیر سن و ازدواج های اجباری و آگاهی دهی در زمینه (کرواسیا).
کمیته حقوق طفل	۸	کمیته مصرانه از دولت عضو می خواهد تا از بکارگیری کنوانسیون حقوق طفل در قوانین کشور اطمینان حاصل نماید، و اینکه تمام اصول و مقررات آن در محاکم و طرز العمل های اداری قابل اجرا بوده و بالای همه اطفال ساکن در قلمرو دولت عضو تطبیق می گردد. کمیته همچنان از دولت عضو می خواهد تا قوانین داخلی، از جمله قوانین عرفی و شرعی را با این کنوانسیون همسان سازد. برای دستیابی به این هدف، کمیته توصیه می کند که دولت عضو تصویب یک قانون جامع اطفال را در نظر بگیرد که بتواند جاگزین تمام قوانینی که با این کنوانسیون در مطابقت نیستند، شود و ابزار مناسبی برای تأمین حقوق اطفال و جبران خساره آنها باشد.
کمیته حقوق طفل	۲۴	کمیته از دولت عضو می خواهد که تفاوت میان حد اقل سن ازدواج برای دختران و پسران را اصلاح نموده و حد اقل سن ازدواج برای دختران را نیز مانند پسران ۱۸ سال تعیین نماید.
کمیته سیدا	۴۳	(الف) احکام تبعیض آمیز علیه زنان را در قانون احوال شخصیه اهل تشیع و قانون مدنی لغو و قوانین مربوطه را جهت افزایش حد اقل سن ازدواج دختران به ۱۸ سال، اصلاح نماید
سفارشات دور دوم مرور دوره بی جهانی	۷۵	بازنگری قوانین مربوط به ازدواج اطفال و سن قانونی ازدواج جهت سازگاری با معیارهای بین المللی به منظور هماهنگ ساختن چارچوب حقوقی، ذریعه حذف برداشت های متفاوت از قانون مدنی و احکام شرعی، و جلوگیری از ازدواج اجباری و ازدواج قبل از تکمیل سن قانونی (ایتالیا).
	۷۶	تصویب و تطبیق قوانین جهت حمایت اطفال و تعیین حد اقل سن ازدواج ۱۸ سال برای دختران و پسران (سویدن).
کمیته حقوق طفل	۲۸	کمیته از دولت عضو می خواهد که اصل منافع علیای طفل را بطور کامل در قوانین مربوط به اطفال بگنجانند، در کلیه طرز العمل ها و تصامیم سیاسی،

قانون ها جلد بشر اط مر	(ج) اطمینان دهد از اینکه هر قانون که رابطه بین سیستم عدالت رسمی و غیر رسمی را تعریف میکند، باید در مطابقت با قوانین ملی، بشمول قانون منع خشونت علیه زنان بوده و جرگه ها و شوراها را از تخطی های جدی حقوق بشر منع نماید، طوریکه قبلاً جامعه بین المللی پیشنهاد نموده بود.	۱۵	کمیته سیدا
قانون گر	(الف) مسوده قانون تابعیت تصویب گردد.	۳۱	کمیته سیدا
قوان سقطه اصد	(ح) برای سقط جنین شرایط آسان گردد بویژه، در قضایای که تجاوز جنسی صورت گرفته و یا مقاربت با اقارب صورت گرفته باشد. همچنان رهنمود برای مراقبت های بعد از ولادت آماده گردد تا اطمینان حاصل گردد که زنان بدون هزینه به این نوع خدمات دست رسی داشته باشند.	۳۷	کمیته سیدا
ماده احک خشو زمی میگا	(ح) تدابیر لازم قانونی و پالیسی برای از بین بردن تعدد زوجات روی دست گرفته شود.	۴۳	کمیته سیدا
قوان قوان کنوا	شامل ساختن مواد مندرج کنوانسیون هایکه افغانستان به آنها الحاق نموده، در قوانین داخلی و بکار گیری مفاد آنها در پالیسی ها و برنامه ها (ناروی)	۱	سفارشات دور اول مرور دوره یی جهانی
حقو پیشن مشخ	بازنگری همه قوانین ملی جهت کسب اطمینان از مطابقت آنها با قانون اساسی و مکلفیت های بین المللی، بشمول محافظت از حق حریمیت و عدم تبعیض (جمهوری چک)،	۳	سفارشات دور اول مرور دوره یی جهانی
تعدیل گردد	اجرای بیشتر مکلفیت های بین المللی حقوق بشر، همچنان شامل ساختن آنها در قوانین ملی (قزاقستان).	۴	سفارشات دور دوم مرور دوره یی جهانی
	ادامه روند هماهنگی قوانین ملی در مطابقت با کنوانسیون های بین المللی که افغانستان به آنها الحاق نموده است (بحرین).	۷	سفارشات دور دوم مرور دوره یی جهانی
قانون تشیع سازگ	(د) الغای قانون احوال شخصیه اهل تشیع، طوریکه توسط کمشنری عالی سازمان ملل متحد نیز توصیه گردیده است.	۲۶	کمیته حقوق طفل
و تعه	اتخاذ اقدام فوری در مورد دریافت هایکه از بازنگری مسوده قانون احوال	۵	سفارشات دور اول

- این برنامه عمل توسط وزارت عدلیه، «واحد حمایت از حقوق بشر» تهیه شده است.
- این برنامه برای دوره ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۵ می باشد.
- اکثریت ادارات دولتی مکلف به اجرای این سفارشات اند.
- واحد حمایت از حقوق بشر مسوولیت پیگیری و گزارشدهی را دارد و سالانه از ادارات مسوول معلومات می طلبد.

تشكر!